

Филм уживо

Пише: Бојан Трипуновић
уторак, 26 октобар 2010 14:15



Постоји велики број филмова, али филм о којем ћу вам овде причати је један специфичан филм. То је филм уживо. Жанр је трагикомичан, више трагичан. Као и сваки филм, и овај има своје режисере, сценаристе, протагонисте, статисте, каскадере, специјалисте за ефекте, камермане и све остало што иде уз један добар акциони филм. Једина разлика, као што рекох, јесте што је овај филм уживо, и што је многим статистима овог филма и преко главе, а неким статистима и каскадерима, као и неким протагонистима је чак дошао главе.

Сценарио за овај филм је написан још давне (или не тако давне) 1987. године. Написали су га Роналд Реган и Маргарет Тачер у режији САД и Велике Британије и њихових савезника.

У уводу овог филма представља се једна земља која се зове Југославија. То је држава којој полако истиче рок трајања. Она више никоме не треба. Она је била тампон зона свему што би могло да угрози интересе савезника. Она је много искрварила и страдала у својој мисији одбране од фашизма, а касније и од совјетског комунизма. Али то никоме више није било битно. Претходно је њен Устав био тако срочен да је припремио формалне услове да она нестане, и да се њене републике раздвоје. У овом филму уживо, Србија се представља као једини могућ проблем одвијању радње по сценарију и у режији. Србија је једна од њених шест република, најјача и најутицајнија у тој заједници. Србија и српски народ су створили југословенску државу још много прије, само су је другачије звали. Испоставило се (како радња филма уживо тече) да је Србија стварно била велик проблем за нестанак Југославије и да је (бар начелно) била спремна да користи сва средства да спаси ту земљу, као и српски народ ван њене територије. Ослабљена Уставом, подјељена на двије аутономне покрајине (и остатак), Србија је, ипак, још увијек била једно тијело и, заједно са српским народом изван ње, један дух.

Радња филма тече, и Србија као противник растурања Југославије мора бити кажњена. Прво се воде ратови ван њене територије, јер она брани не само своје тијело, већ и свој дух. У крвавим ратовима у сусједним републикама има много крви. Многи губе главе. Сатанизација Срба као искључивих криваца за све приказана је најновијим умјећима специјалних ефеката. Пропаганда постаје наука. Сцене филма у овом дјелу филма су ужасне, и не препоручују се дјечи. Протагонисти са ових простора су већином били бивши затвореници, религијски фанатици, сепаратисти, генерали, банкарни, пацифисти, а неки су били и интелектуалци. Протагонисти са Запада, чудни и мутни ликови, каријеристи, већином славномирци, а неки су били и велики мангупи, незналице и

лажови. И тако се нижу, ужасне и кржаве, сада већ „култне сцене“ деведесетих.

У једном дјелу филма уживо, на крају новембра, средином деведесетих, многи мисле да се филм завршава. Улоге које тумаче ликови са Запада у једном моменту доводе ликове са ових простора до нечега што се свима чини се као *happy end*. Међутим тек предстоји перипетија, и то каква!

Србија још постоји

. Српски народ је смањен и протјеран, али ипак верификован у Републици Српској. Постоји и Југославија, истина у минијатурном облику. При томе, разлика између протагониста у играним филмовима и филмовима уживо јесте што протагонисти у филмовима уживо нису прочитали и не могу прочитати сценарио до краја. Тако да они ток радње не знају. Неки је могу антиципирати, али не сви. Филм уживо је крајњи стадијум општег балканског *reality show*.

Филм поново постаје трагичан. Од хепиенда нема ништа. Сатанизација експерата за специјалне ефекте представља Србију и Србе као бића која је дозвољено ловити. Не постоје средства у савременом свијету која се не користе да се коначно и за сва времена казни Србија. Огромна ратна машинерија, од које свима стаје дах, креће на Србију. Српска војска показује умијеће и храброст која се ријетко виђа; чак ни режисери нису могли да вјерују очима какву је улогу одиграла српска војска која се тада звала Војска Југославије.

Међутим, Србија је приморана да *de facto* остане без Косова. Косово је њена „света и најскупља ријеч“, али све и да није тако, оно је њена територија. Истовремено, Србија *de jure*

не губи Косово. То боли свемоћног непријатеља-протагонисту. Сценарио постоји, на режији је да режира.

Тада се у филму дешава једна тужна сцена. Србија и српски народ испоручују свог бившег предсједника свом непријатељу. Они то раде, јер вјерују да морају доћи бољи дани. Да је ово играни филм, можда би они и били у праву, али у филмовима уживо ствари почивају на сасвим другим аксиомима.

Филм уживо у свему подсећа на играни филм. У овој километарској саги, неки ликови

играју у континуитету од деведесетих, а појављују се и неки нови протагонисти. Долазе у Србију смјешкајући се као да је њихов наум близу остварења. У Србији се појављује много нових протагониста, мада улоге остају сумњиве. Уопште узев, многим се Србија чини као да је у играном филму. Проблем и конфузија настаје кад многи протагонисти заборављају да су у филму уживо, и почињу играти улоге као да су у играном филму. У филму уживо, повјеровати да сте у играном филму представља најтежу, трагичну грешку, али управо то режисери и желе. Како нам радња показује, играни и филм уживо имају једну додирну тачку. Добри и лоши момци могу да побједу и у једном, као и у другом филму. У овом филму уживо побјеђују лошији од лоших.

У филму уживо има и љубавних сцена. Ликови из Србије, већина њих већ слијепо заљубљена у своје непријатеље и опијена пировом побједом, лежу у кревет са својим непријатељима и пљују у лице својим пријатељима. А као што то бива у филмовима (а и у стварности), из патолошке љубави настају многа зла. У главном граду Србије, у славу ове љубави, организује се парада која више личи на кошмар него на параду. На сцену ступају момци са мањком мозга и вишком адреналина. Ето, најзад, прилике да генијалност режије дође до изражаја. Исти ти голобради момци се приказују час као „хероји слободе“, час као најгори олош. То су у суштини једни те исти ликови. Њихово занимање је вандализам. Они не знају да су инструментализовани, и „љепота“ ове трагедије у филму уживо и јесте у томе, да док они скандирају и тобоже се боре за српску ствар, у ствари несхватајући своју инструментализацију, управо раде против ње. Али умјеће је режисера да према сценарију прикажу једне те исте ликове у улози оних који свргавају српског предсједника као добре момке, а у улози сатанизације Србије као олош. За такву режију се добивају Златне палме, с тим што, нажалост, нема златних палми у филмовима уживо.

Исти ти ликови, два дана послје, одлазе и у земље Запада и тамо показују своје лице. Успаване љепотице Србије, опијене љубављу, не виде да тим ликовима управљају ликови са Запада, јер Србија, каква таква, још увијек постоји, и циљ, иако близу, ипак још није остварен. Оваква напетост у филму уживо је такође за аплауз. Читава машинерија је на ногама. Све и сви су у игри. Од наводне реченице неког полицајца, преко полупаних излога, до фудбалских терена. Све је симулација сатанизације. Чак и они који су, тобоже обожавали овакве Србе и њихове фудбалере, „отварају очи“ пред најбољом и најсвирепијом сатанизацијом. Катарза гледалаца је постигнута, само у супротном смјеру, али режисер је то и хтио. Трагедија је што и домаће љепотице учествују у свему томе. Неки који не прате филм уживо пажљиво или су преспавали неке сцене се питају: „Чему све ово“? Како чему? Па, Косово је још увијек како-тако, колико-толико, *de jure* српско.

Многи мисле да је ту крај, да нема срећног краја у филму уживо, и да треба бити задовољан и оваквим крајем. Али умјеће режисера се ту показује поново, по ко зна који

Филм уживо

Пише: Бојан Трипуновић
уторак, 26 октобар 2010 14:15

пут. Није крај. Нема краја. Умијеће овакве режије и јесте у томе што се, када и помислите да је крај, веома брзо испостави да ипак није. Нема краја у филму уживо, јер сутра је нови дан, а Србија, каква-таква, још постоји.